УДК 378.22:331.101.1

Тетяна Борисова, *кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка*

ФОРМУВАННЯ ВИМОГ ДО ЕРГОНОМІЧНИХ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ

Стаття присвячена розробці системи вимог до формування ергономічних знань та вмінь у студентів технологічних факультетів галузі легкої промисловості. Аналізу підлягають нормативні документи, засоби праці, об'єкти професійної діяльності, виробничі функції, а також базові знання та вміння із забезпечуючих навчальних дисциплін.

Ключові слова: *ергономічні знання й уміння, професійна підготовка, виробничі функції, рівні сформованості ергономічних знань та вмінь, критерії оцінювання та визначення рівнів сформованості знань та вмінь.*

Статья посвящена разработке системы требований к формированию эргономичных знаний и умениям у студентов технологических факультетов отрасли легкой промышленности. Анализу подлежат нормативные документы, средства труда, объекты профессиональной деятельности, производственные функции, а также базовые знания и умения из обеспечивающих учебных дисциплин.

Ключевые слова: *эргономичные знания и умения, профессиональная подготовка, производственные функции, уровни сформированности эргономичных знаний и умений, критерии оценивания и определения уровней сформированности знаний и умений.*

The article is sacred to development of the system of requirements to forming of ergonomics knowledge and abilities for the students of technological faculties of industry of light industry. Normative documents, facilities of labour, objects of professional activity, productive functions, and also base knowledge and abilities, are subject an analysis from providing educational disciplines.

Key words: *ergonomics knowledge and abilities, professional preparation, productive functions, levels of formed of ergonomics knowledge and abilities, criteria of evaluation and determination of levels of formed of knowledge and abilities.*

Актуальність дослідження. Перед проблемою формування переліку базових знань та умінь з навчальної дисципліни, що проектується вперше постають науковці та викладачі. Для чіткого, логічного, осмисленого, систематизованого, а головне професійно виваженого підходу необхідно керуватися зваженими вимогами, що регламентують необхідність професійно значимих знань та вмінь зі спеціальних предметів.

Аналіз останніх публікацій. Проблемам формування ергономічної підготовки спеціалістів різних сфер науки, техніки та технології приділяється значна увага в освітній системі України. В останні роки науковцями з педагогіки та методики (В.К. Буряк, І.О. Іваськевич, Г.І. Сажко та ін.) вже розроблено навчальні програми з основ ергономіки для фахівців вищої технічної школи. Одне з положень концепції ергономічної освіти в Україні, яка пройшла широку апробацію в Україні і за рубежем [8], полягає у тому, що всі випускники вищої технічної школи повинні мати деякий базовий рівень ергономічних знань. Цей рівень визначається спеціальністю і переліком посад, які може займати спеціаліст.

Публікації та наукові дослідження О.А. Біда, О.Г. Гервас, С.О. Скидан, І.В. Фастівець, Д.О. Фрейман, В.С. Штонь присвячені проблемам формування ергономічної компетентності серед учителів загальноосвітніх навчальних закладів. Поряд з цим вважаємо актуальним питання формування ергономічних знань та умінь серед інженерів-педагогів, оскільки їх професійна діяльність може бути пов'язана як з педагогічною, так і з виробничою діяльністю. А відтак, процес ергономічної підготовки інженерів-педагогів має спиратися на основи виробничої та педагогічної ергономіки. Дане дослідження спрямовуємо на визначення вимог до формування ергономічних знань та умінь у майбутніх інженерів-педагогів галузі легкої промисловості.

Метою нашого дослідження є визначення вимог до формування ергономічних знань і умінь майбутніх інженерів-педагогів в області технології виготовлення одягу на прикладі спеціальності "Професійне навчання. Технологія легкої та текстильної промисловості".

Виклад основного матеріалу. Використовуючи основні положення наказу МОН України № 285

© Т. Борисова, 2010

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

від 31.07.98 р. "Про порядок розробки складових частин нормативного і навчально-методичного забезпечення підготовки спеціалістів з вищою освітою" та спираючись на логічний підхід до визначення складових та змістових ознак ергономічних знань та умінь, враховуючи розробки науковців, зокрема алгоритм формування вимог до ергономічних знань та умінь бакалавра, розроблений Г.О. Сажко [7], можна з впевненістю стверджувати, що сутність проблеми формування вимог є логічно-ступеневим процесом, в основу якого покладено систематизуючі етапи аналізу основних засобів професійної діяльності спеціаліста.

На першому етапі формування ергономічних вимог необхідно ознайомитися з державними документами, що визначають види професійної діяльності. Серед таких: Державний класифікатор видів економічної діяльності, Указ Президента від 12.09.95 р. №832 "Про основні напрями реформування вищої освіти України", Наказ Міністерства освіти України від 04.03.98 р. №86 "Про введення в дію "Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступінчаста освіта)", Постанова Кабінету Міністрів від 20.01.97 р. №37 "Про першочергові заходи розвитку національної системи дизайну та ергономіки і впровадження їх досягнень у промисловому комплексі України, об'єктах житлової виробничої і соціально-культурної сфер". Такий аналіз дозволяє визначити галузь реалізації відповідних спеціалістів, види робіт та назви первинних посад, які можуть обіймати спеціалісти даного напрямку підготовки.

На другому етапі відбувається формування повного переліку об'єктів або предметів діяльності певної галузі професійної діяльності, враховуючи досвід підготовки фахівців даної спеціальності та моделі професійної діяльності у відповідності з визначенням первинних посад. А відтак, відбувається структуризація професійної діяльності згідно конкретної посади. Визначаються продукти та предмети праці, засоби праці та особливості експлуатації засобів виробництва, досліджується процедура праці (обов'язковий перелік професійних навичок, технологічних операцій), а також умови праці, підтримка яких цілком залежить від кваліфікаційної підготовки спеціаліста даної галузі.

На третьому етапі визначається перелік виробничих функцій працівників, серед яких можна виділити дослідницькі, інженерні, прогностичні, навчальні, комунікативні. Для кожної виробничої функції прогнозується перелік типових задач, а саме уточнюються по можливості професійні, соціально-виробничі, соціально-побутові, стереотипні, діагностичні, евристичні задачі.

Четвертий етап характеризується визначенням системи вмінь та опорних знань, необхідних для розв'язання кожної задачі. Формування окремих знань та вмінь, що дозволяють реалізувати на професійному рівні поставленні завдання, відбувається з врахуванням структури професійної діяльності. Відповідно сукупність необхідних знань та вмінь можна поділити на предметно-практичні, предметно-розумові, знаково-практичні, знаково-розумові. Кожна група сприяє комплексному формуванню знань та вмінь, що забезпечують рівень опанування сучасними виробничими технологіями, керування, регулювання режимів роботи та обслуговування засобів праці, володіння новими підходами до забезпечення належних умов праці, а також інших професійно необхідних компонентів фахової підготовки спеціалістів певної галузі.

На завершальному п'ятому етапі визначається рівень сформованості ергономічних знань та вмінь. До визначення рівнів існують різні підходи серед науковців: нульовий, початковий, середній, високий рівні [6] або дуже низький, низький, середній, високий та дуже високий рівні [3], або рівень з опорою на матеріальні носії інформації, з опорою на постійний розумовий контроль та рівень автоматичного виконання (навички) [7].

Важливим кроком до визначення рівні сформованості певних знань та умінь є вироблення критеріїв, котрі регламентують якість сформованості знань та вмінь на певному рівні. У наукових працях В. Білоусової висвітлюється чотири складові критерії сформованості культури особистості: інтелектуальний, потребо-мотиваційний, емоційний, поведінковий [1]. У підґрунтя розробки критеріїв сформованості культури харчування Г. Лук'яненко покладено уявлення щодо складових компонентів культури харчування: когнітивного, поведінково-діяльнісного, мотиваційно-ціннісного та креативного [4].

Спираючись на основні підходи науковців до визначення складових критерію сформованості певної системи знань та вмінь, що відображенні у наукових публікаціях, ми виділяємо чотири групи ергономічної готовності до професійної діяльності:

1 група – визначає рівень реалізації пізнавальної активності (ступінь оволодіння спеціальними знаннями, уміннями і навичками з основ педагогічної ергономіки);

2 група – формує ергономічні аспекти практичної діяльності вчителя (ступінь реалізації

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

результатів ергономічних досліджень під час професійної педагогічної діяльності);

3 група – відображає особисте ставлення до ергономічної підготовки вчителя (наявність чи відсутність позитивної мотивації стосовно значення результатів ергономічних досліджень для організації продуктивної трудової діяльності учнів та збереження їх здоров'я);

4 група – розкриває сутність творчого підходу до ергономічної діяльності (здійснення тією чи іншою мірою креативного підходу до організації ергономічно досконалого навчально-виробничого процесу).

Характеристика сутності компонентів кожної групи дає підставу йменувати їх як: когнітивний, діяльнісний, ціннісний, креативний. Така сукупність критеріїв, на нашу думку, дозволяють визначити рівень сформованості ергономічних знань та вмінь. Ступінь реалізації кожного критерію й буде визначати рівні сформованості ергономічних знань та вмінь, серед яких ми обрали дуже низький, низький, середній, високий та дуже високий.

При оцінюванні навчальних досягнень студентів ми пропонуємо звертатися до традиційної дванадцятибальної системи оцінювання, що досить легко адаптується до кредитно-модульної системи. Згідно Положення про кредитно-модульну систему навчання у Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка всі практичні, семінарські, лабораторні заняття прийнято оцінювати за дванадцятибальною системою. Підсумковим балом за всі практичні види навчальних робіт студентів в межах одного модуля є середньоарифметичний бал. Модульні контрольні роботи максимально оцінюються у вісім балів. Отже, максимальний бал за один змістовий модуль може складати двадцять балів. Самостійна індивідуальна робота студентів оцінюється у двадцять балів та на підсумковий контроль відводиться сорок балів. У підсумку за семестр набираємо 100 балів.

Високий рівень сформованості ергономічних знань та вмінь визначається за шкалою оцінювання ECTS – A (90 – 100 балами). За когнітивним критерієм студент на цьому рівні повинен мати глибокі системні знання з основ ергономіки; добре володіти методикою проведення ергономічного аналізу та іншими розрахунково-аналітичними методами ергономічних досліджень. За діяльнісним критерієм студент вміє користуватися різними видами конструкторсько-технологічної, нормативної та довідкової документації; самостійно розробляти ескізи, креслення, специфікації, словники; правильно виконувати всі практичні завдання в межах визначених норм навчального часу. За ціннісним критерієм виконувані роботи студента відзначаються високою самоорганізацією, систематичністю, охайністю, творчістю та високим рівнем якості. За креативним критерієм студент виявляє творчий підхід при ергономічній оцінці проектуванні та удосконаленні виробів, робочих місць, обладнання, навчально-виробничих приміщень, технологічних процесів; використовує додаткові джерела інформації.

Рівень вище середнього відповідає підсумковому балу 75 – 89, за шкалою оцінювання ECTS – BC. На цьому рівні когнітивний критерій стверджує про достатньо повні та глибокі знання студента. Він знає основні методи проведення ергономічних досліджень, самостійно, майже без помилок, застосовує їх під час виконання практичних завдань. Діяльнісний критерій засвідчує, що виконувана робота студента є належного рівня якості, але має незначні помилки; студент швидко виправляє недоліки у роботі під час консультації; практичні завдання виконує в межах норм визначеного часу. Ціннісний критерій дозволяє виявити розуміння студентом необхідності звернення до основ ергономіки при проектуванні навчальних та виробничих процесів. Креативний проявляється через вміння студента узагальнювати та систематизувати інформацію, аналізувати системи, процеси, вироби з ергономічним підходом та робити висновки; користуватися всіма видами документації, що передбачені робочою програмою з предмета.

Середній рівень сформованості ергономічних знань та вмінь визначається за шкалою оцінювання ECTS – CD (60 – 74 балами). За когнітивним критерієм студент виявляє знання і розуміння основних положень ергономічної науки, здатний давати визначення понять, відтворювати значну частину теоретичного матеріалу, але не достатньо осмислено. Під час виконання практичних завдань студент допускає помилки, але в цілому виконувана робота має завершений, логічний, змістовний характер, відповідає ергономічній спрямованості досліджень; в окремих випадках допускає порушення правил організації навчального процесу та норм навчального часу – це ознаки прояву діяльнісного критерію. Ціннісний критерій вказує на позитивне ставлення студента до необхідності якісного вивчення основ ергономіки. Прояв креативного критерію на цьому рівні є слабким, однак студент дещо орієнтується при пошуку та обробці

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

інформаційних джерел, з допомогою викладача може аналізувати, порівнювати, проводити вимірювання та інші дослідження, робити висновки.

На низькому рівні студент має 35 – 59 балів, що відповідають FX за шкалою оцінювання ECTS. За когнітивним критерієм студент знає менше половими навчального матеріалу, здатний відтворювати його не в повному обсязі, слабо розуміє сутність основних понять та наукових положень. За діяльнісним критерієм студент з допомогою викладача та одногрупників виконує елементарні завдання точно за зразком; здатний проводити вимірювання розрахунки без обґрунтування та висновків; рідко звертається до літературних джерел; значну частину завдань виконує з помилками та поза нормами відведеного навчального часу; звітна документація про результати досліджень містить велику кількість грубих відхилень від установлених показників якості; часто порушує навчальну дисципліну. Важко визначати ціннісний критерій на цьому рівні, адже у ставленні до виконання завдань студент слабо проявляє зацікавленість до предмету дослідження. А креативний критерій взагалі не обумовлюється.

На дуже низькому рівень F, від 1 до 34 балів за семестр, опиняються такі студенти, які в силу певних причин не змогли опановувати ергономічну науку. За когнітивним критерієм вони фрагментарно відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають поверхневе уявлення про ергономічну науку. За діяльнісним критерієм такі студенти можуть виконати з допомогою викладача лише не значну частину практичних завдань; не встигають проводити і описувати ергономічні дослідження в межах відведеного навчального часу; допускають значні недоліки при виконанні практичних завдань та оформленні звітної документації; не працюють з науковими та навчально-методичними джерелами; допускають систематичні порушення навчальної дисципліни. Говорити про визначення креативного та ціннісного критеріїв взагалі не можливо на такому рівні.

На формування рівнів ергономічних знань та вмінь, в першу, чергу впливає змістове наповнення навчального предмету, його складність, науковість, логічність викладу, доступність, відповідність професійні спрямованості. Тому однією з важливих вимог до якості сформованих знань та вмінь є оцінка навчального матеріалу.

Весь навчальний матеріал курсу "Основи ергономіки", для студентів спеціальності 6.010100 "Професійне навчання. Технологія легкої та текстильної промисловості" розділений на два змістові модулі: перший – основи виробничої ергономіки, другий – місце та значення педагогічної ергономіки. Педагогічні дослідження дають можливість стверджувати, що складність опанування навчальним матеріалом змістового модуля залежить від ширини його інформаційної бази. Під шириною інформаційної бази розуміємо число понять з інших тем і дисциплін, що являються вхідними для цього навчаючого модуля [2]. Оскільки ергономіка є міждисциплінарною наукою, що тісно пов'язана з фізіологією людини, гігієною праці та виробничою санітарією, відповідно педагогічна ергономіка використовує дослідження вікової фізіології та шкільної гігієни, а також спирається на санітарно-гігієнічні норми, що висуваються до організації навчального процесу, то понятійний апарат ергономічної науки є досить широким, різноманітним та складним.

Складність опанування навчальним матеріалом залежить також від когнітивного компоненту змістових модулів. Під когнітивною складністю змістового модуля розумітимемо число принципів, законів і моделей з інших тем і дисциплін, необхідних для розуміння цього навчаючого модуля. Складність сприйняття навчального матеріалу напряму пов'язана з протяжністю у часі його міжпредметних і міжтемних зв'язків, тобто чим далі відмежовується хронологічний етап вивчення забезпечуючих предметів (тих, що дають вхідні для ергономіки знання та навички) від вивчення основ ергономіки, тим складність опанування зростає. А відтак, однією з важливих вимог до формування ергономічних знань та вмінь є системність, наступність та логічність побудови навчального плану для певної спеціальності.

Враховуючи такий підхід передувати опануванню основ ергономіки повинно вивчення всіх забезпечуючи предметів. За такої умови реалізуються наступні вимоги.

1. Студенти, що вивчають дисципліну "Основи ергономіки", вже мають відповідний рівень знань та вмінь з валеології та фізіології, охорони праці.

2. Студенти також підготовлені як майстри виробничого навчання, досконало володіють виробничими технологіями, та методикою викладання спеціальних предметів, оскільки протягом попередніх семестрів вони одержували фахову підготовку.

3. Мотивація занять може створюватися шляхом рефлексії поведінки студента як учасника виробничого процесу та організатора навчального процесу, а також шляхом пояснення місця умінь, що набуваються, в структурі поточної і майбутньої діяльності спеціаліста.

4. Проміжні контролі на лекціях, на практичних

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

та лабораторних роботах повинні бути спрямованими на перевірку сформованості конкретних умінь, виявляти і попереджати помилкові дії.

5. Завдання індивідуальної самостійної роботи студентів повинно реалізовувати креативний підхід до проектування певного процесу, організації конкретної діяльності з метою безпомилкового виконання певних функцій.

Навчальна діяльність студентів при вивчення основ ергономіки складається з трьох етапів: мотиваційного, навчально-пізнавального і оцінювального.

Мотиваційний етап реалізується творчим підходом до навчання. Створення проблемної ситуації можливе за умови, коли студенту пропонується поставити себе на місце майстра виробничого навчання, що веде заняття. Рефлексуючи свою поведінку як майстер, студент повинен попередити потенційних учнів про можливі помилки на наступних етапах роботи, спрямувати діяльність учнів у найбільш раціональному, продуктивному та безпечному руслі. При цьому локалізуються педагогічні технології, що орієнтуються на формування структури особистості: інформаційна, операційна, саморозвиваюча, евристична; а також технології, що спрямовуються на характер дій того, хот навчається: навчальна, розвиваюча, професійно-орієнтована монотехнологія.

На навчально-пізнавальному етапі у студента формуються уміння аналізувати процеси, виділяти і описувати помилки на рівні дій, технологічних операцій і функцій діяльності. Студент навчається критично підходити до вибору змісту, методів і форм навчально-виробничої діяльності, вести контроль за станом виробничого та навчального середовища. Підтримувати безпечний режим праці та обирати зручні робочі положення, раціональні прийоми обробки.

Оцінювальний етап реалізується через систему поточного, модульного, підсумкового контролю. Та найкращим показником якісного формування ергономічних знань та вмінь є вирішення індивідуального завдання, що реалізується у вигляді проекту. Комплексне завдання відповідає тематиці змістових модулів та охоплю проблематику ергономізації навчального та виробничого процесів з різних позицій. Пропонується аналізувати причинно-наслідкову мережу подій, що призводить до порушення графіка навчального або виробничого процесу, до появи помилок у роботі, до погіршення фізичного та психологічного стану людини, до браку або неякісного результату навчання або праці. На цьому етапі характер навчальних дій студента частково-пошуковий: студент виконує самостійні окремі етапи рішення задач (окремі функції діяльності), аналізує шляхи виконання завдання з опорою на матеріальні носії інформації, формулює висновки про їх правильність. Характер навчальної діяльності студента можна віднести до продуктивного виду, при якому формуються знання-трансформації.

Мотиваційним аспектом змістового модуля "Місце та значення педагогічної ергономіки" предмету "Основи ергономіки" є вивчення "людського фактору" в умовах навчання. А відтак, організація навчального процесу з даного курсу повинна безпосередньо відповідати ергономічним вимогам та давати можливість кожному студенту самостійно регулювати свій часовий і психічний ресурс для реалізації навчальних досягнень. Такий підхід привів до побудови такої системи навчання, яка задовольняє наступні вимоги:

1) модель процесу навчання повинна бути критичною до показників навчально-пізнавальної діяльності студентів;

2) навчально-методичне забезпечення курсу дозволяє прогнозувати якість навчально-пізнавальної діяльності студентів на основі їх особистісних характеристик;

3) процес навчання повинен реалізувати інструктивний зворотний зв'язок і дозволяти включати механізми мотивації і психічної саморегуляції студентів для підвищення якості їх навчальної діяльності та пізнавальної активності.

Під *інструктивним* зворотним зв'язком в описуваній системі навчання розуміється концептуальний зв'язок між студентом і поточними оцінками про навчальні досягнення студента. Такий зв'язок найкраще реалізується через бази даних, в яких студент у будь-який час має нагоду подивитися оцінки, одержані їм до теперішнього моменту з усіх контрольованих видів занять.

Під *мотиваційним* зворотним зв'язком в описуваній системі навчання розуміється концептуальний зв'язок між учбовими зусиллями студента і очікуваною сумою балів, яку він може набрати до кінця семестру. Студент згідно робочої навчальної програми у будь-який час має нагоду коригувати свої навчальні завдання для досягнення відповідного рейтингу з кожного предмета. Забезпечення інструктивного та мотиваційного зворотного зв'язку є однією з умов успішного формування знань та вмінь з окремих навчальних предметів.

Висновки. Перелік базових знань та вмінь студентів з основ ергономіки визначається професійною спрямованістю підготовки, а також формується у відповідності до посад, які може

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

займати випускник даної спеціальності. Формування переліку ергономічних знань та вмінь є логічно-ступеневим процесом з опорою на етапи аналізу основних засобів професійної та навчальної діяльності: нормативних документів, об'єктів трудової та професійної діяльності, виробничих функцій працівників, а також системи опорних знань та вмінь з забезпечуючи предметів, системи вимог до визначення рівня сформованості ергономічних знань та вмінь впродовж навчання. Якість формування ергономічних знань та вмінь цілком залежить від забезпечення інструктивно-мотиваційного зворотного зв'язку між студентом та навчальними досягненнями на проміжному та підсумковому контролі.

1. Білоусова В.О. Теорія і методика гуманізації відносин старшокласників в позаурочній діяльності загальноосвітньої середньої школи: [монографія] / В.О. Білоусова. – К.: ІЗМН, 1997. – 192 с.

2. Борисова Т.М. Зв'язок ергономічних знань з основами наук у змісті професійної підготовки учителів трудового навчання / Т.М. Борисова // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – Серія: "Педагогічні науки": [зб.]. – Чернігів: ЧДПУ, 2006. – Вип. 37. – С. 93 – 98.

3. Борисова Т.М. Оцінювання навчальних досягнень студентів з основ ергономіки у кредитно-модульній системі навчання / Т.М. Борисова // зб. наук. праць Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. – Серія "Педагогічні науки". – Полтава: ПДПУ, 2008. – Вип.4. – С. 90 – 100.

4. Лук'яненко Г.І. Критерій сформованості культури харчування / Г.І. Лук'яненко // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2006. – № 5. – С. 39 – 41.

5. Мелецинек Адольф. Сертифицированная квалификация преподавателей технических дисциплин "Европейский инженер-педагог" "ING-PAED IGIP" // Новий колегіум (Науковий інформаційний журнал. Проблеми вищої освіти). – 2000. – №4. – С. 56 – 58.

6. Педагогические аспекты преподавания инженерных дисциплин: Пособие для преподавателей / С.Ф. Артюх, Е.Э. Коваленко, Е.К. Белова, Г.В. Изюмская, В.В. Беликова / Под ред. С.Ф. Артюха. – Харьков: УИПА, 2001. – 210 с.

7. Сажко Г.І. Методика формування ергономічних знань та умінь майбутніх інженерів педагогів в галузі комп'ютерних технологій: автореф. дис… на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 "Теорія та методика навчання (технічні дисципліни)" / Г.І. Сажко. – Харків, 2006. – 22 с.

8. www.ndi-design.org.ua/idea.html

Стаття надійшла до редакції 27.10.2010

УДК 373.13

Андрій Цина, *кандидат педагогічних наук,*
доцент кафедри теорії та методики технологічної освіти
Полтавського державного педагогічного університету
імені В.Г. Короленка

МОДЕЛЬ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЗАСІБ ПОЯСНЕННЯ І ПРОГНОЗУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

У статті розглядаються особливості побудови моделі вчителя технологій з метою розв'язання практичних завдань підвищення ефективності особистісно орієнтованої професійної підготовки майбутніх учителів.

Ключові слова: *модель спеціаліста, методика створення моделі, професійний потенціал вчителя, рівні особистісних проявів фахівця, професійно-значущі компетенції, нормативи моделювання фахівців.*

В статье рассматриваются особенности построения модели учителя технологий с целью решения практических задач повышения эффективности личностно ориентированной профессиональной подготовки будущих учителей.

Ключевые слова: *модель специалиста, методика создания модели, профессиональный потенциал учителя, уровни личностных проявлений специалиста, профессионально-значимые компетенции, нормативы моделирования специалистов.*

In the article the features of construction of model of a teacher of technologies are examined with the purpose of decision of practical tasks of increasing the efficiency of the personally oriented professional training of future teachers.

Key words: *model of specialist, methods of model creation, teacher's professional potential, levels of specialist's personality displays, professionally important competencies, norms of specialists' design.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Модель спеціаліста являє собою певний еталон для кожної спеціальності, який розкриває вимоги до його соціальної і професійної компетентності, професійно-значущих особистісних психологічних і психофізіологічних якостей. Така модель розробляється на підставі моделі професійної

© А. Цина, 2010

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com